

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku S. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) – w sprawie z wniosku S. S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. – oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 2 czerwca 2015 r., sygn. akt VIII U (...), oddalającego odwołanie S. S. od decyzji organu rentowego z 15 października 2014 r. odmawiającej mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wobec nieudowodnienia 25-letniego ogólnego stażu pracy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wskazano, że „Sąd Apelacyjny nie odniósł się wbrew art. 378 § 1 kpc do dwóch zarzutów apelacji: naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów Konstytucji (pkt 2 zarzutów apelacji)

oraz nieuwzględnienia wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków i niewyjaśnienia faktycznego oraz prawnego tej okoliczności (s. 2 apelacji, *in fine* 3 akapitu od dołu). Ponadto, jak czytamy w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego (s. 11), głównym powodem nieuznania przez niego stażu pracy na statkach obcych bander było nieprzedłożenie przez powoda świadectw pracy i zaświadczeń o pracy w szczególnych warunkach, a jedynie książeczkę żeglarską i kontrakty pracownicze. W tym kontekście należy zauważyć, że także świadectwo pracy nie jest pewnym dowodem istnienia stosunku pracy (art. 97 kp z bogatym orzecnictwem i literaturą), jak i zaświadczenie o pracy w szczególnych warunkach (np. uchwała SN z 21. 09. 1984 r. III UZP 48/84), tym samym przekroczono zasadę swobodnej oceny dowodów z art. 233 kpc. Z literalnego brzmienia ustawy z 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (szczególnie art. 28) wprost i oczywiście wynika, że ustawodawca nie uzależnił zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy polskich obywateli za granicą od opłacenia składek, tym bardziej, że miały je przekazywać wyłącznie jednostki kierujące (art. 29 tej ustawy)".

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9

czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej w twierdzeniach uzasadnienia wniosku o oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej nie uwzględnia zasadniczych ustaleń faktycznych zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...). Zgodnie z podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku wnioskodawca pracował u zagranicznych pracodawców we wskazanych okresach. Okresy te były okresami pracy wnioskodawcy na statkach obcych bander, za które nie zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne. W konsekwencji brak jest podstaw do ich zaliczenia zarówno do ogólnego stażu pracy, jak i do okresu pracy w szczególnych warunkach. Sąd drugiej instancji stwierdził, że wpis zamustrowania w książeczce żeglarskiej był wymagany przepisami o administracji morskiej i potwierdzał wpis na listę członków załogi danej jednostki – nie jest on jednoznaczny z potwierdzeniem okresu pracy. Ubezpieczony nie przedłożył za sporne okresy ani ogólnych świadectw pracy, ani zaświadczeń o pracy w szczególnych warunkach. Za takie nie można bowiem uznać dołączonych do akt ZUS, kontraktów, które *de facto* potwierdzają wyłącznie fakt zawarcia umowy lub okoliczności w nich wskazane, nie zaś okres obowiązywania umów, ich faktyczną realizację, czy rodzaj świadczonej pracy. Ubezpieczony nie przedłożył również dokumentów potwierdzających zatrudnienie za granicą, pozyskanych za pomocą agencji pośredniczących w zawieraniu kontraktów między marynarzami a armatorami obcych bander, przy jednoczesnym opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne. Nie podał również informacji, czy i w którym Inspektoracie ZUS opłacał dobrowolnie składki na ubezpieczenia społeczne, tak zwane konto „Z”.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że ubezpieczony nie spełnia przesłanki 25 letniego ogólnego stażu ubezpieczeniowego, określonego w art. 184 w związku z art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w konsekwencji powyższego bezprzedmiotowym było ustalanie okresów, w których wnioskodawca świadczył

pracę w warunkach szczególnych, ponieważ niezależnie od wyników postępowania dowodowego, spełnienie tej przesłanki pozostałoby bez wpływu na prawo skarżącego do wnioskowanego świadczenia. W sytuacji, gdy ubezpieczony nie legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym, brak jest podstaw do badania pozostałych przesłanek warunkujących prawo do emerytury w wieku obniżonym, a zatem i szczególnego stażu pracy.

Sąd drugiej instancji rozpoznawał sprawę zgodnie z regułami określonymi w art. 378 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. Nie miała miejsca sugerowana w uzasadnieniu wniosku sytuacja nierozpoznania wszystkich zarzutów apelacji wnioskodawcy.

Sąd drugiej instancji w ocenie zasadności roszczenia wnioskodawcy uwzględnił przy tym regulacje między innymi szeregu przepisów ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz.U. Nr 75, poz. 446 ze zm.). Tymczasem autor skargi – ignorując analizy interpretacyjne przepisów powołanej ustawy – bezzasadnie powołuje się tylko ogólnikowo na oczywiste naruszenie art. 28 i art. 29 ustawy o zatrudnieniu. Nie przedstawia przy tym odpowiedniej argumentacji wykazującej oczywistą zasadność jego skargi w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.